

**Ivan Botica
Vinko Kovačić
Kristijan Kuhar**

*Knjige posinovljenja, novicijata
i zavjetovanja franjevac
trećoredaca glagoljaša
otoka Krka (1717. – 1914.)*

Zagreb: Provincija franjevac
trećoredaca glagoljaša
(*Monumenta glagolitica Tertii
ordinis regularis sancti Francisci
in Croatia, vol. II. / Glagoljski
spomenici Trećega franjevačkog
reda u Hrvatskoj, sv. 2.*)
i Staroslavenski institut, 2015.

Knjige posinovljenja, novicijata i zavjetovanja franjevac trećoredaca glagoljaša otoka Krka (1717. – 1914.), koju su priredili doc. dr. sc. Ivan Botica (Staroslavenski institut, Zagreb), dr. sc. Vinko Kovačić (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu) i Kristijan Kuhar, dipl. theo. (Staroslavenski institut, Zagreb), zapravo su četiri objedinjena rukopisna izvora pisana u kronološkom rasponu od 1717. do 1914. godine, i to različitim rukama glagoljicom i latinicom na hrvatskom, latinskom i talijanskom jeziku u franjevačkim trećoredskim samostanima otoka Krka (Glavotok, Porat, Krk). Riječ je, dakle, o djelu koje je svjedočanstvo franjevačke trećoredske trojezičnosti i dvopismenosti te njihov prinos multipismenoj i multijezičnoj hrvatskoj pisanoj baštini. Tehnički su nazvane „knjigama“, a moglo se i „librima“, kako uglavnom stoji na njihovim koricama, prema naslovima koje im je dao prof. Vjekoslav Štefanić (1900. – 1975.) kada ih je prvi proučavao prije šezdesetak godina za potrebe svoga važnog djela - kataloga *Glagoljski rukopisi otoka Krka* (1960.).

Naime, tijekom 18. i 19. stoljeća krčki su trećoredski samostani sv. Marije Magdalene u Portu, sv. Marije u Glavotoku i sv. Franje Asiškoga u Krku bili mjesta u kojima su se mladići s kvarnerskih otoka, Istre i sje-

verne Dalmacije spremali za zvanje franjevac trećoredaca glagoljaša. Stoga su ovdje na kupu njihovi registarski zapisi bilo za vezanje ili posinovljenje uz određeni trećoredski samostan od Prvića do Kopra, bilo za redovničko oblačenje, bilo za novaštvo, bilo za formativni razvoj u novicijatu i, konačno, bilo za zavjetovanje. Iz ovih često suhoparnih zapisa može se iščitati broj trećoredskih duhovnih zvanja (ukupno 194 kandidata), ritam novačenja u pojedini trećoredski samostan, broj samostanskih sinova i usporedba s njihovim brojem u drugim samostanima. Vrlo je zanimljiv fenomen posinovljenja jer je u franjevac trećoredaca glagoljaša upravo zbog njega postojala disproporcija između izrazito siromašnih i manje siromašnih samostana sve do kraja 19. stoljeća, a mogućnost je uzdržavanja samostanskih članova često bila ključ za uzimanje novog pomlatka. Osim navedenoga, u ovim se zapisima nalaze brojni sitni podaci, koji dopunjuju spoznaje o trećoredskoj, potom krčkoj, ali i creskoj i istarskoj zavičajnoj te konačno obiteljskoj prošlosti. Tako je puno zanimljivih zapisa o istarskim trećorecima o kojima se malo zna u hrvatskoj povijesti.

Ukupno gledajući, iz *Knjiga* posinovljenja, novicijata i zavjetovanja otoka Krka ekscerpirano je 287 registarskih zapisa. Svi su uređeni po načelima egdotike, odnosno svaki je zapis popraćen rednim brojem, dvama datumima (vremenskim i mjesnim), registrom, arhivskim podatkom, izvornom paginacijom i samim korpusom (str. 55-226). Autori su uz svaki registarski zapis naveli njegovu poziciju u izvorniku, a itekako je vrijedan pokušaj priređivača da se utvrdi autorstvo svakog zapisa jer će time omogućiti daljnja paleografska istraživanja poput utvrđivanja razine zapisivačeve pismenosti.

Nadasve je vrijedna odluka priređivača da se glagoljski zapisi objave u kombinaciji transliteracije i transkripcije, čime su izvornik učinili „protočnim“ osobito za one koji slabo poznaju paleografske postulate filoloških pristupa izvornom tekstu.

Knjiga je, na ukupno 264 stranice teksta, opremljena vrijednom uvodnom studijom »Povijesno-jezični kontekst registarskih zapisa posinovljenja, novicijata i zavjetovanja franjevac trećoredaca glagoljaša otoka Krka od 1717. do 1914.« (str. 11-47), engleskim sažetkom (str. 48), popisom redaktorskih znakova (str. 51), kratica (str. 229-230), rječnikom

S predstavljanja knjige u Malinskoj (foto: Milovan Kirinčić)

manje poznatih riječi (str. 233-237), kazalom osobnih imena (str. 241-255) i mjesta (str. 259-264) te izabranim slikovnim priložima. Napomenimo da je to ujedno i druga knjiga publicirana u znanstveno-izdavačkom nizu *Monumenta glagolitica Tertii ordinis regularis sancti Francisci in Croatia / Glagoljski spomenici Trećega franjevačkog reda u Hrvatskoj* koji je, pak, započet s ciljem izdavanja i promoviranja bogate glagoljaške baštine naših franjevaca trećoredaca. Sukladno uređivačkoj politici spomenutog niza izostavljeni su kompletni preslici izvornog teksta, a kao slikovni prilog doneseni su samo pojedini izvaci iz obrađena četiri kodeksa - registra.

Knjige posinovljenja, novicijata i zavjetovanja franjevaca trećoredaca glagoljaša otoka Krka (1717. – 1914.) Ivana Botice, Vinka Kovačića i Kristijana Kuhara svečano je bila predstavljena 27. studenoga 2015. u Hotelu Malin u Malinskoj. Pred više od stotinu Dubašljana i gostiju knjiga je primljena s izrazitim zanimanjem. Kako svaka knjiga ima svog čitatelja, vjerujemo da će i ova imati svoga. Čestitke priređivačima i izdavačima, a knjigu osobito preporučujem onima koji se zanimaju za povijest hrvatskoga glagoljaštva u cjelini te za višepismenost i višejezičnost u hrvatskoj pisanoj baštini i kulturnoj povijesti.

Tomislav GALOVIĆ